

Олена БЛОХІНА

ад'юнкт кафедри
адміністративного права і процесу
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
(м. Дніпро, Україна)

<https://orcid.org/0009-0008-6111-3419>

**ВЗАЄМОДІЯ ОРГАНІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ
З ТЕРИТОРІАЛЬНИМИ ЦЕНТРАМИ КОМПЛЕКТУВАННЯ
ТА СОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ ПІД ЧАС РОЗШУКУ, ЗАТРИМАННЯ
ТА ДОСТАВЛЕННЯ ОСІБ, ЯКІ ВЧИНИЛИ ПРАВОПОРУШЕННЯ,
ПЕРЕДБАЧЕНЕ ст. 210 КУпАП**

Наразі на всій території України діє воєнний стан, та з 24.02.2022 дотепер триває загальна мобілізація. У цей період особливо важливим є забезпечення військової спроможності держави, а тому процес мобілізації військовозобов'язаних та резервістів становить невід'ємну складову українського сьогодення. При цьому найважливішим у даному процесі є дотримання законодавства та можливості реалізації гарантованих Конституцією України прав її громадян.

Законом України від 09.05.2024 внесено зміни до Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП), зокрема ст. 210 викладено в новій редакції та додано частину 3, яка передбачає адміністративну відповідальність за порушення призовниками, військовозобов'язаними, резервістами правил військового обліку в особливий період [1].

Поняття «особливий період» наведено в Законі України «Про оборону України». Так, це період, що настає з моменту оголошення рішення про мобілізацію (крім цільової) або доведення його до виконавців стосовно прихованої мобілізації чи з моменту введення воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях та охоплює час мобілізації, воєнний час і частково відбудовний період після закінчення воєнних дій [2].

При цьому відповідно до ст. 210 КУпАП не визначено, за яке саме порушення особу буде притягнуто до адміністративної відповідальності. Тут має місце відсилка до Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу».

Відповідно до ч. 10 ст. 1 вказаного закону, громадяни України, які підлягають взяттю на військовий облік, перебувають на військовому обліку призовників або у запасі Збройних Сил України, у запасі Служби безпеки України, розвідувальних органів України чи проходять службу у військовому резерві, зобов'язані:

- уточнити протягом 60 днів з дня набрання чинності указом Президента України про оголошення мобілізації, затвердженням Верховною Радою України, свої персональні дані через центр надання адміністративних послуг, або через електронний кабінет призовника, військовозобов'язаного, резервіста, або у територіальному центрі комплектування та соціальної підтримки;

- прибувати за викликом районного (об'єднаного районного), міського (районного у місті, об'єднаного міського) територіального центру комплектування та соціальної підтримки (далі – відповідні районні (міські) територіальні центри комплектування та соціальної підтримки), Центрального управління або регіонального органу Служби безпеки України, відповідного підрозділу розвідувальних органів України для оформлення військово-облікових документів, взяття на військовий облік, проходження медичного огляду, направлення на підготовку з метою здобуття або вдосконалення військово-облікової спеціальності, призову на військову службу або на збори військовозобов'язаних та резервістів;

- проходити медичний огляд згідно з рішеннями комісії з питань взяття на військовий облік, комісії з питань направлення для проходження базової військової служби або військово-лікарської комісії відповідного районного (міського) територіального центру комплектування та соціальної підтримки, закладів охорони здоров'я Служби безпеки України, а у Службі зовнішньої розвідки України, розвідувальному органі Міністерства оборони України чи розвідувальному органі центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони державного кордону, – за рішенням керівників

відповідних підрозділів або військово-лікарської комісії Служби зовнішньої розвідки України, розвідувального органу Міністерства оборони України чи центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони державного кордону, відповідно;

- проходити підготовку до військової служби, військову службу і виконувати військовий обов'язок у запасі;

- виконувати правила військового обліку, встановлені законодавством [3].

Саме за ці порушення громадянина може бути притягнуто за ч. 3 ст. 210 КУпАП.

Матеріали справи про адміністративне правопорушення подаються уповноваженою посадовою особою, яка склала протокол, керівнику територіального центру комплектування та соціальної підтримки для її розгляду у порядку, визначеному КУпАП.

Розглянувши справу про адміністративне правопорушення, керівник територіального центру комплектування та соціальної підтримки відповідно до ст. 283 КУпАП виносить постанову у справі про адміністративне правопорушення [4].

Районні (міські) територіальні центри комплектування та соціальної підтримки звертаються в установленому законом порядку до органів Національної поліції України (у разі неможливості складення протоколу про адміністративне правопорушення на місці його вчинення) для доставлення осіб, які скоїли адміністративні правопорушення, передбачені ст. ст. 210, 210-1 КУпАП, з метою складення протоколів про адміністративні правопорушення, до відповідного районного (міського) територіального центру комплектування та соціальної підтримки, в якому ця особа перебуває (повинна перебувати) на військовому обліку.

Національна поліція України за зверненням районних (міських) територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки, органів СБУ та розвідувальних органів (яке має містити прізвище, власне ім'я та по батькові (за наявності), адресу задекларованого/ зареєстрованого місця проживання (перебування), дату народження, інші дані (за наявності), передбачені ст. 7 Закону України «Про Єдиний державний реєстр призовників, військовозобов'язаних та резервістів», підставу (порушення призовниками, військовозобов'язаними, резервістами правил військового обліку; порушення законодавства про оборону, мобілізаційну підготовку та мобілізацію), унікальний вихідний номер та кваліфікований електронний підпис уповноваженої особи), надісланим у вигляді набору даних шляхом електронної інформаційної взаємодії між Єдиним державним реєстром призовників, військовозобов'язаних та резервістів та єдиною інформаційною системою МВС України, здійснює адміністративне затримання та доставлення призовників, військовозобов'язаних та резервістів, які вчинили адміністративні правопорушення, передбачені ст. ст. 210, 210-1 КУпАП, до найближчого районного (міського) територіального центру комплектування та соціальної підтримки, органів СБУ. У разі відсутності технічної можливості передачі даних такі звернення надсилаються в паперовій формі [5].

У випадках, прямо передбачених законами України, з метою припинення адміністративних правопорушень, коли вичерпано інші заходи впливу, встановлення особи, складення протоколу про адміністративне правопорушення у разі неможливості складення його на місці вчинення правопорушення, якщо складення протоколу є обов'язковим, забезпечення своєчасного і правильного розгляду справ та виконання постанов у справах про адміністративні правопорушення допускаються адміністративне затримання особи, особистий огляд, огляд речей і вилучення речей та документів, у тому числі посвідчення водія, тимчасове затримання транспортного засобу, відсторонення осіб від керування транспортними засобами, морськими, річковими, малими, спортивними суднами або водними мотоциклами та огляд на стан алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння, а також щодо перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції.

Національна поліція України є органом, уповноваженим на адміністративне затримання, зокрема при порушенні призовниками, військовозобов'язаними, резервістами правил військового обліку, законодавства про оборону, мобілізаційну підготовку та мобілізацію [1].

Тобто чинним законодавством чітко визначено процесуальну можливість уповноважених осіб Національної поліції України щодо адміністративного затримання осіб, які вчинили правопорушення за ст. 210 КУпАП та доставлення їх до найближчого районного (міського) територіального центру комплектування та соціальної підтримки, органів СБУ. Також за зверненням в установленому законом порядку Національна поліція України уповноважена на доставлення осіб, які скоїли адміністративні правопорушення, передбачені ст. 210 КУпАП, з метою складення протоколів про адміністративні правопорушення, до відповідного районного

(міського) територіального центру комплектування та соціальної підтримки, в якому ця особа перебуває (повинна перебувати) на військовому обліку.

Однак не визначеною на законодавчому рівні залишається взаємодія ТЦК та СП з органами Національної поліції України щодо безпосереднього затримання осіб на місці виявлення адміністративного правопорушення без відповідного запиту ТЦК та СП. Також актуальним залишається питання щодо строків адміністративного затримання, бо особи, які вчинили адміністративне правопорушення за ст. 210 КУпАП, затримуються на загальних підставах, при цьому адміністративне затримання особи, яка вчинила адміністративне правопорушення, може тривати не більш як три години (ст. 263 КУпАП), а саме доставлення та подальше складання адміністративних матеріалів щодо правопорушника може зайняти набагато більше часу, що є порушенням чинного законодавства України.

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07.12.1984 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.

2. Про оборону України: Закон України від 06.12.1991 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 9. Ст. 106.

3. Про військовий обов'язок і військову службу: Закон України від 25.03.1992 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2232-12#Text>.

4. Про затвердження Інструкції зі складання територіальними центрами комплектування та соціальної підтримки протоколів та оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення: наказ Міністерства оборони України від 01.01.2024 р. № 3. URL : https://www.mil.gov.ua/content/mou_orders/mou_2024/3_nm_2024.PDF.

5. Про затвердження Порядку організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів: Постанова Кабінету Міністрів України від 30.12.2022 р. № 1487. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1487-2022-%D0%BF#Text>.

Володимир БОГОНІС

аспірант кафедри

адміністративного права і процесу

Дніпровського державного

університету внутрішніх справ

(м. Дніпро, Україна)

<https://orcid.org/0000-0003-3557-8606>

ЩОДО ОКРЕМИХ АСПЕКТІВ РЕАГУВАННЯ ПОЛІЦІЇ НА ЗАЯВИ ТА СКАРГИ ГРОМАДЯН ПІД ЧАС ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ

У сучасному суспільстві, де рівень правопорядку та безпеки є важливим показником стабільності, взаємодія між поліцією та громадянами є основним аспектом правоохоронної діяльності. Це питання стає актуальним у контексті розбудови демократичного суспільства, де принципи прозорості, відповідальності та взаємовідносин із громадою визначають якість забезпечення прав та свобод громадян, зокрема шляхом охорони публічного порядку та безпеки, правосуддя та рівень громадянської довіри. Окрім цього, саме рівень довіри населення до поліції є основним критерієм оцінки ефективності діяльності органів і підрозділів поліції [1]. Тому важливо, щоб громадяни відчували, що їх права і інтереси захищені, що поліція служить саме суспільству, як це і вказано у Законі України «Про Національну поліцію». Наразі звернення громадян до органів державної влади є невід'ємним правом будь-якої особи, яка перебуває на території України, закріпленим статтею 40 Конституції України [2].

Для правового регулювання такої процедури, законодавцем було створено Закон України «Про звернення громадян», що регулює питання практичної реалізації громадянами України наданого їм Конституцією України права вносити до органів державної влади, об'єднання громадян відповідно до їх статуту пропозиції про поліпшення їх діяльності, викривати недоліки в роботі, оскаржувати дії посадових осіб, державних і громадських органів.

Органи Національної поліції, як носії та суб'єкти державної влади, також не є виключенням. Взаємодія поліції з громадянами визначається не лише реакцією на злочини, але й обов'язком вирішувати проблеми, що турбують населення держави. Заяви та скарги громадян є важливим інструментом як для ефективної протидії правопорушенням, так і